

Tariffpolitisk program 2025 – 2029

En solidarisk og rettferdig tariffpolitikk

Skolenes landsforbund kjemper for en offensiv, solidarisk og rettferdig tariffpolitikk som fremmer gode, trygge arbeidsvilkår, full sysselsetting og sosial utjevning. Vi arbeider for at det skal lønne seg å ta utdanning, og at lønnsnivået i offentlig sektor må sikre god rekruttering. Vår faglige strategi er basert på fagbevegelsens felles kamp for kollektiv lønnsdannelse og faglige rettigheter.

Skolenes landsforbund er imot lokale lønnsforhandlinger og lønnsdannelse. Vi kjemper for å bevare sentral, kollektiv lønnsdannelse for alle ansatte i skole- og barnehagesektoren. Kampen mot en økende bruk av lokal lønnsdannelse i offentlig sektor må intensiveres. Lokal lønnsdannelse virker splittende i arbeidsmiljøet, er ikke forenlig med en solidarisk lønnspolitikk og svekker grunnlaget for god kvalitet i offentlig sektor.

Skolenes landsforbund vil søke allierte i vår motstand mot lokale- og individuelle lønnsforhandlinger. Mer enn noen gang er det viktig at vi tilkjemper oss reelle tvistemuligheter i alle tariffavtaler.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- sentrale kollektive tariffavtaler der lønnstilleggene i sin helhet fordeles sentralt.
- en sentral arbeidstidsavtale for alle yrkesgrupper i barnehage og skole og med streikerett i forbindelse med avtaleinngåelsen.
- å sikre en nasjonal styring av fellesskolen ved å kreve at forhandlingsansvaret for skoleverket blir tilbakeført til staten.

Stillingsvern

Skolenes landsforbund går imot alle forsøk på å svekke arbeidstakernes stillingsvern, og arbeider for å styrke stillingsvernet til grupper som etter dagens lovgivning har et svakt stillingsvern. Vi vil stramme ytterligere inn på mulighetene for tilsetting i vedvarende vikariater, midlertidige stillinger og uønskede deltidsstillinger. Skolenes landsforbund vil styrke ansiennitetsprinsippet ved oppsigelser og overtallighet. Skolenes landsforbund er imot privatisering og kommersialisering av opplæringssektoren.

Kompetansekravene kombinert med tvungen masterutdanning fører til at det blir vanskelig å skaffe seg en full lærerstilling. Vi risikerer at mange lærere i framtiden må ta til takke med en deltidsstilling.

Skolenes landsforbund vil derfor gjeninnføre allmennlæreren, i tillegg til eksisterende masterutdanning.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- å lovfeste retten til heltidsstilling.
- å styrke retten for morsmåslærere til å utvide kompetansen sin for å sikre dem fortsatt lærerjobb ved overtallighet.
- at arbeidsformidling igjen skal bli et offentlig ansvar.
- et forbud mot kommersielle vikarbanker i kommunal- og fylkeskommunal sektor.
- å gjeninnføre allmennlærerutdanning.
- å fjerne kompetansekravene i grunnskolen.

Lønn

Skolenes landsforbund krever høyere lønn for alle organiserte arbeidstakere i utdannings- og oppvekstsektoren. Kompetanse, ansiennitet, ansvar og funksjon skal være utslagsgivende for lønnsfastsettelsen. Kompetanselønnsystemet må videreføres og forsterkes. Lik utdanningslengde skal gi lik lønn. Adjunkt m/tillegg og lektor sidestilles på lønnsstigen. Resterende stillingskoder under lektor rykker opp et hakk. Bransjegodkjente utdanninger og sertifiseringer innen yrkesfag, samt realkompetanse, skal verdsettes på lik linje med universitets- og høyskoleutdanning med tilsvarende lengde.

Skolenes landsforbund er for kollektiv lønnsdannelse, og går imot at lønnsdannelsen skal foregå lokalt.

Skolenes landsforbund vil arbeide for at alle medlemmer får tilnærmet lik lønnsutvikling over tid og går imot lønnsystemer og avlønning basert på prestasjonsvurderinger og andre subjektive kriterier.

Skolenes landsforbund vil bekjempe et kjønnsdelt og etnisk delt arbeidsliv. Ett av de viktigste virkemidlene i denne kampen er likelønn. Konkurransetsetting, bruk av kontraktører og vikarbyråer svekker så vel tjenestene som arbeidstakernes rettigheter til trygge og gode tilsettings-, lønns- og arbeidsforhold. I den grad det kan forekomme bruk av innleide vikarer, må det sikres reelt like lønns- og arbeidsvilkår inklusive pensjonsvilkår.

Skolenes landsforbund er imot all form for sosial dumping. Skolenes landsforbund vil motsette seg veksling av tid mot lønn.

Arbeidstakers påloggings-ID, telefon og annet privat utstyr og private kundeforhold skal ikke benyttes før avtale om kompensasjon er omforent lokalt.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- at formell videreutdanning som ikke gir uttelling i kompetanselønnsystemet og realkompetanse også skal gi økonomisk uttelling.
- at lærerlønnen heves til minimum gjennomsnittlig OECD-nivå.
- økte sentrale funksjonstillegg. Det sentrale kontaktlærertillegget må økes til minimum 35 % av 1G, og kontaktlærer må få redusert planfestet tid med minimum 3 undervisningstimer i uken.
- at arbeidstakerne skal sikres full lønns- og tidskompensasjon for all etter- og videreutdanning.
- at lærere som tar «Kompetanse for kvalitet», eller annen arbeidsgivergodkjent utdanning, skal ha alle utgifter dekket av arbeidsgiver. Stipend- eller vikarordning bestemmes av den enkelte lærer.
- full åpenhet om lønnsfastsettelse på alle nivåer. Forhandlingsprotokoller og resultater skal være fullt ut kjent for alle arbeidstakerne i en virksomhet.
- å motvirke at den faglige kampen blir erstattet av en usolidarisk lønnskamp mellom ulike arbeidstakergrupper.
- at flere fagbrev fører til lønnskompensasjon.
- at fagbrev fører til lønnskompensasjon også i grunnskolen.
- at all fagskoleutdanning skal likestilles med høyere utdanning i kompetansesystemet.
- risikotillegg for pedagoger i fengselsundervisning.
- lokal konfliktrett ved lokale forhandlinger.

Studiefinansiering

Skolenes landsforbund har fullstipendiering som et langsiktig mål for studiefinansiering i høyere utdanning. Skolenes landsforbund krever at staten bidrar til oppbygging av tilstrekkelig antall studentboliger til en husleie som er i samsvar med studiestøtten.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- at studiefinansieringen gir høye stipendandeler og lav, politisk styrt studielånsrente.
- at offentlig ansatte skal få avskrevet studielån etter antall år i offentlig tjeneste.
- at studielånsrenta alltid skal være under markedsrenta.
- at studielån og -stipend må dekke 12 måneder per år.
- å utvide studentenes tilgang til dagpenger dersom de blir arbeidsledige.

Medbestemmelse og demokrati i arbeidslivet

Skolenes landsforbund vil verne om den norske modellen i arbeidslivet ved å sikre trepartssamarbeidet. Arbeidsgiveransvaret må ikke pulveriseres gjennom delegering.

Den norske modellen må bygges på tillit. Skolenes landsforbund ønsker å erstatte kontroll- og rapporteringsregimet New Public Management (NPM) med en tillitsreform i offentlig sektor.

Skolenes landsforbund vil arbeide for tariffavtaler og partsforhold for alle medlemmer. Skolenes landsforbund vil motarbeide at avtaler medfører overføring av makt til arbeidsgiver. Vi aksepterer heller ikke at det opprettes stillingsgrupper som ikke er godkjent av partene.

Godt tillitsvalgtarbeid er nødvendig for utviklingsarbeidet i arbeidslivet. Tillitsverv skal kunne utføres i arbeidstiden, og ikke oppleves som en merbelastning. Arbeidsgiver må legge til rette for at tillitsvalgte får, eller får tilgang til, egne kontor.

Internasjonale handelsavtaler må ikke inneholde noen liberaliseringer som svekker faglige rettigheter, miljøstandarter eller forbrukerrettigheter. Avtalene må ikke inneholde klausuler som binder opp framtidige regjeringer, og avtalene må ikke inneholde aksept for at investorer skal få egne tvistesystemer der de kan kreve erstatning for mulige konsekvenser av demokratisk vedtatte lover.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- en tillitsreform i offentlig sektor.
- at hovedavtalene skal sikre alle arbeidstakere rett til opplæring i arbeidslivets lover og avtaler og medbestemmelse på den enkelte arbeidsplass gjennom fagforeningene.
- at alle fagforeninger skal ha rett til tillitsvalgt på arbeidsplassen, uavhengig av antall medlemmer.
- at retten til å ha tillitsvalgt må gjelde på et hvert nivå der beslutningsmyndigheten utøves.
- at hovedavtalene må sikre reell likeverdighet mellom partene.
- at arbeidsforholdene legges bedre til rette for tillitsvalgte, og at faste frikjøpsordninger bedres.
- at det gis mulighet til å avholde klubbmøter i arbeidstiden på skolen.
- at hovedavtalene skal gi muligheter for sanksjoner overfor arbeidsgivere som ikke etterlever medbestemmelsesordningene.

- at norske myndigheter tar initiativ til å endre EØS-avtalen slik at den ikke kan gripe inn mot norske tariffavtaler eller mot norsk lovgivning av betydning for arbeidstakernes rettigheter i arbeidslivet. Dersom dette ikke er mulig, må avtalen sies opp og erstattes med mer ordinære handelsrelasjoner mellom Norge og EU.

Arbeidstid

Skolenes landsforbund går inn for å tariffeste at daglig arbeidstid er 7 ½ time, med mindre annet er fastsatt i særavtale (jf HTA kap 1 §4.2).

Skolenes landsforbund går mot alle forsøk på å fjerne normalarbeidsdagen som et lovfestet prinsipp i arbeidslivet. Rammene for normalarbeidsdagen og rammene for gjennomsnittsberegning av arbeidstid er allerede for vide i dagens arbeidsmiljølov.

Kampen mot ufrivillig deltid må intensiveres. Dette kan gjøres ved å gi økt tid til planlegging, og ved å gi flere yrkesgrupper anledning til et komprimert arbeidsår.

Departementet må utvikle klare rammer for hva som skal rapporteres og hvordan. Dette for å motvirke at alle de ulike styringsnivåene utvikler egne byråkratiserende rapporteringsrutiner.

Skolenes landsforbund mener at alt arbeid med elever, også inspeksjon, som har som hensikt å oppfylle mål i læreplaner eller i individuelle opplæringsplaner (IOP) skal defineres som undervisning.

Skolenes landsforbund er imot skjulte økninger i arbeidsbyrden gjennom at lærernes arbeidsoppgaver blir omdefinert fra undervisning til annet arbeid. «Annet arbeid», som nevnt i SFS 2213, skal være undervisningsrelatert.

Reduksjon av de høyeste årsrammene prioriteres. Årsrammene i grunnskolen 1.-7. trinn reduseres med - minst 2 klokketimer i uka, i 8.-10. klasse reduseres årsrammene i alle fag med minst 1,5 klokketimer. Skolenes landsforbund arbeider for at lærere i videregående skole og voksenopplæringen som utfører kontaktlærertjeneste for elevene får redusert årsrammen for undervisning med minimum 57/76 årsrammetimer. Dersom teknisk undertid ikke kan unngås, skal den brukes til å øke lærertettheten i klasserommene.

Det må være et maksantall i en klasse. Overskrides maksantallet, må klassen deles. Klassesdelingstall må gjeninnføres.

Alle praktisk-estetiske fag skal ha samme årsramme som mat og helse. Antall elever per gruppe skal ikke overstige 15 elever.

Skolenes landsforbund går inn for at ansatte i utdannings- og oppvekstsektoren skal ha en tariffestet rett til betalt permisjon for faglig utvikling. Omfanget må være minst et halvt år sammenhengende og gjentas med jevne mellomrom i yrkesløpet.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- at barnehagelærere må ha styringsrett på egen planleggingstid.
- 6 timers arbeidsdag/30 timers uke med full lønnskompensasjon, og for undervisningspersonell tilsvarende årsrammereduksjon.
- at arbeidstidsforkortelser må utformes slik at de fører til bortfall av ufrivillig deltidsarbeid og gir plass for flere sysselsatte.
- at arbeidstidsordninger skal være fastsatt i kollektive avtaler eller i lov.

- at arbeidstakerne får økt kontroll over egen arbeidstid.
- avbyråkratisering av undervisningsarbeidet.
- å videreføre systemet med maksimal undervisningstid (lesepliktsystemet) i grunnopplæringen.
- en vesentlig reduksjon av undervisningstimene.
- å gjeninnføre klassesdelingstall.
- at fellestid skal brukes til undervisningsfremmende tiltak og krever at lærernes innflytelse over bruken av denne tiden styrkes.
- at ansatte i elevrelatert arbeid ikke skal brukes til arbeidsoppgaver som naturlig skulle vært utført av andre yrkesgrupper.
- at alle ansatte med elevrettet arbeid skal få rett til økt planlegging- og veiledningstid lagt inn i sine stillinger gjennom sentrale avtalebestemmelser.
- at andre ansatte med elevrettede oppgaver skal få rett til økt planleggings- og veiledningstid lagt inn i sine stillinger gjennom sentrale avtalebestemmelser.
- at nyutdannede lærere får redusert undervisningstid med rett til veiledning de to første årene de er ansatt, samt at veilederen også får tilsvarende reduksjon i sin leseplikt uten tilsvarende økning i arbeidstid på skolen.
- at partene må kontrollere og godkjenne teknologiske løsninger som skal brukes for å planlegge og registrere ansattes arbeidstid.
- at kontaktlærerordningen også innføres i voksenopplæringen.
- å lette tegnspråktolkenes arbeidssituasjon og krever 2-tolksystem i teoretiske fag og en sentral arbeidstidsavtale som innebærer tid til for- og etterarbeid.
- et større innslag av andre profesjoner i skole og barnehage for å ivareta sosialpedagogiske utfordringer.
- at kontaktlærere skal få lavere årsramme.
- at leksehjelp skal regnes som undervisning.
- at ansatte med flere enn en arbeidsplass, skal ha nedsatt undervisningstid tilsvarende reisetid mellom arbeidsplassene.

Arbeidsmiljø

Skolenes landsforbund ønsker å bidra til utvikling av et mer inkluderende arbeidsliv. Rettssikkerhet, trygghet, trivsel, gode vilkår for utvikling, gode vilkår for samarbeid, aktiv og reell medinnflytelse i arbeidet, samt en aktiv seniorpolitikk er elementer som hver for seg og sammen legger grunnlag for et inkluderende arbeidsliv. Gode, demokratiske ledere er vesentlig i arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv. HMS-arbeidet må gis høyere prioritet.

Et godt arbeidsmiljø er umulig hvis bemanningen ikke strekker til, eller at man ikke har den kompetansen som behøves på arbeidsplassen. Skolenes landsforbund vil derfor styrke bemanningsnormene i barnehage og skole, samt innføre krav om sosialfaglig kompetanse.

Dette er også helt nødvendig for bedre å kunne forebygge vold og trusler.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- å styrke ansattes rettsvern.

- å styrke helse-, miljø og sikkerhetsarbeidet ved den enkelte arbeidsplass. Tilstrekkelig avsatt tid, opplæring i og bevisst bruk av avviksmeldesystemet både fra ledelse og for ansatte inngår som en viktig del av dette.
- at skader grunnet vold mot arbeidstaker under utøvelsen av yrket, skal gi yrkesskadeerstatning.
- at alle typer belastningssykdommer av psykisk eller fysisk art som er påført i arbeidssituasjonen eller på grunn av dårlig inneklima skal gis yrkesskadeerstatning.
- at arbeidsgiver skal være ansvarlig for rettssikkerheten og oppfølging av de involverte dersom arbeidstakere utsettes for skade, vold eller annen kriminalitet relatert til arbeidssituasjonen.
- at bemanningsnormen i barnehagene skal gjelde for hele åpningstiden.
- at rettighetene til ansatte som opplever fysisk og psykisk vold og trusler må styrkes. Ansatte skal ha rett til medbestemmelse ved tilbakeføring til opprinnelige arbeidsoppgaver i etterkant av vold/trusler.

Seniorpolitikk

Skolenes landsforbund krever en god seniorpolitikk med mulighet for personlig utvikling for alle grupper i utdannings- og oppvekstsektoren. Seniortiltak må være en reell lettelse i arbeidssituasjonen. Aldersjusteringen i pensjonsreformen gjør at arbeidet med seniorpolitiske tiltak må intensiveres.

Seniorpolitiske tiltak må være slik at personalet sikres en verdig avslutning på sin yrkeskarriere.

De som omfattes av seniortiltak må få styrket innflytelse over tiltakets utforming og tilretteleggingen av arbeidsoppgavene. Det vil bli arbeidet for en ytterligere reduksjon av leseplikten for seniorer. Reduksjon i leseplikten må i sin helhet brukes til eget for- og etterarbeid.

Skolenes landsforbund jobber for en 7. ferieuke for arbeidstakere over 62 år. Skolenes landsforbund jobber for at seniorpolitiske tiltak skal tariffestest i sentrale avtaler.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- at lærere skal få 6 % redusert undervisning fra året de fyller 55 år.
- at reduksjon i undervisningsplikt for seniorer styrkes ytterligere med 7,5 % etter fylte 62 år, og ytterligere 10 % fra 65.

Pensjon

AFP må videreføres som en reell tidligpensjon.

Folketrygden, AFP og tjenestepensjonsordningene skal sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og verdig alderdom slik at pensjonen utgjør minst 2/3 av inntekt. Bruttogarantien i offentlig pensjon må holdes fast og samordningsfordelene videreføres. Opptjent offentlig pensjon må sikres når de som tidligere har vært offentlig ansatte skilles ut i foretak.

Slitertillegget må styrkes for å sikre økonomisk trygghet for de som ikke klarer å stå i jobb frem mot normert pensjonsalder. Uførepensjon må fortsatt beregnes etter samme prinsipper som øvrige pensjonsordninger. Levealdersjusteringen i uførepensjonen må fjernes og opptjening regnes til fylte 67 år.

Alle skal tjene opp pensjon i folketrygden til 67 år, også delvis uføre, uføre og AFP-pensjonister. Grensen på minst 50 prosent uførhet for arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd må fjernes.

Ordningen må endres slik at rettighetene beholdes selv om arbeidstakeren blir delvis ufør før fylte 62 år, mister jobben eller blir syk de siste tre årene før fylte 62 år.

Skolenes landsforbund jobber for at midlertidig uførepensjon fra Statens pensjonskasse, KLP og OPF skal være pensjonsgivende.

Skolenes landsforbund vil bekjempe privatisering av offentlige tjenstepensjoner.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- å bevare og forbedre adgangen til avtalefestet pensjon.
- at pensjonsrettighetene til medlemmer med kort botid i Norge må styrkes.
- at studier skal gi grunnlag for pensjonsopptjening.

Trafikkskolebransjen

I trafikkskolebransjen er det ikke en sentral tariffavtale. De fleste skolene har ingen arbeidsgiverorganisasjon, men de fleste er medlemmer i interesseorganisasjonene Norges Trafikkskoleforbund og Trafikkforum.

Kontrakter balanserer hårfint med arbeidsmiljøloven.

Skolenes landsforbund arbeider for:

- at tilsetting i faste stillinger skal være normen.
- opprettelse av tariffavtaler.
- å få til en landsdekkende tariffavtale som inkluderer AFP.